

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a dr. H C A ügyvéd () által képviselt **Magyar Kábeltelevíziós és Hírközlési Szövetség** (1013 Budapest, Ybl Miklós tér 8. III. em.) felperesnek a dr. Bak László bírósági képviseleti irodavezető és dr. Nacsá Mónika vizsgáló által képviselt **Gazdasági Versenyhivatal** (1054 Budapest, Alkotmány u. 5.; lev. cím: 1245 Budapest 5., Pf. 1036.) alperes ellen **versenyügyben hozott Vj/151-257/2009. számú (üzleti titkot csak részben, illetve nem tartalmazó iratváltozatok: Vj/151-258/2009., Vj/151-259/2009., Vj/151-260/2009. számú) közigazgatási határozat felülvizsgálata** iránt indított perében meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt nap alatt fizessen meg az alperesnek 150.000 (azaz százötvenezer) forint perköltséget, valamint az államnak – az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására – 180.000 (azaz száznyolcvanezer) forint kereseti illetéket.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított tizenöt nap alatt van helye fellebbezésnek, amelyet a Fővárosi Törvényszékhez címzetten, a jelen bíróságnál kell írásban, három példányban előterjeszteni.

I n d o k o l á s

A felperesi szövetség 1989 decemberében alakult, a magyar jog hatálya alá tartozó, műsorterjesztést végző elektronikus szolgáltatók országos érdekvédelmi szervezeteként. Alapvető feladata a 2010. január 7-től hatályos alapszabálya értelmében az érdekvédelmi feladatok ellátása a tagok számára a szakmai, jogi, gazdasági környezet, illetve az ezekre vonatkozó szabályozás kialakításában, továbbá az etikus és jogszerű szolgáltatói magatartás fenntartása. Alapszabálya a szövetség céljai között említi a tartalomszolgáltatókkal (műsorszolgáltatók, adatbázis forgalmazók, internet szolgáltatók, mobil szolgáltatók stb.) való kapcsolattartást és együttműködést, illetve megállapodások kidolgozását.

Az alperesi versenyhatóság 2009. december 7-én indított versenyfelügyeleti eljárást a perben nem álló Magyar Kábelkommunikációs Szövetség, valamint a felperesi szövetség ellen gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmának feltételezett megsértése miatt, majd a 2013. augusztus 7-én kelt, felülvizsgálni kért határozatával – a Magyar Kábelkommunikációs Szövetség elmarasztalása mellett – megállapította, hogy a felperes a tagjai által a műsorszolgáltatókkal kötendő műsorterjesztési szerződések alapjául szolgáló mintaszerződésekkel kapcsolatos döntésével 2005 és 2009 között megsértette a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a

továbbiakban: Tpv.) 11. § (1) bekezdését, különösen annak (2) bekezdése a) pontját, valamint az Európai Unió működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 101. cikkét, különösen annak (1) bekezdése a) pontját, mivel azok versenykorlátozó hatás kifejtésére alkalmas kizárólagos kedvezményeket és a szövetségeken kívüli műsorterjesztőkkel szemben alkalmazott árak versenykorlátozó célú közvetett rögzítését eredményező kikötéseket tartalmaztak; ezért a felperessel szemben 3.000.000 forint bírságot szabott ki.

Határozatának indokolásában bemutatta a vizsgált magatartás gazdasági és jogi környezetét (televíziós műsorszolgáltatás, műsorterjesztés), kiemelve, hogy a műsorszolgáltatók által előállított tartalom műsorterjesztés útján jut el a nézőkhöz. A vizsgált időszakban a kábeltelevíziós technológia messze piacvezető volt. A műsorterjesztők jelentős része, ideértve az önállóan is jelentős alkupozícióval rendelkező legnagyobb szolgáltatókat is, csatlakozott valamelyik kábeltelevíziós szövetséghez. Rámutatott, hogy a sokcsatornás vételi módok elérhetősége az új platformok megjelenésének, új piaci szereplők belépésének köszönhetően bővült, ez azonban nem feltétlenül kérdőjelezi meg a kábeltelevíziós szolgáltatók piaci erejét, melynek fenntartásához hozzájárulhat helyzeti előnyük, továbbá a kábeles technológia triple-play képessége, azaz azon jellegzetessége, hogy egyazon hálózaton többféle szolgáltatás (televízió, internet, telefon) biztosítására is képes, mire figyelemmel arra a következtetésre jutott, hogy egy kábelhálózat legközelebbi helyettesítőjének, azaz a legértelmesebb versenynyomás kifejtésére alkalmas platformnak egy párhuzamos kábelhálózat tekinthető. Rögzítette a mintaszerződések kialakításának folyamatát, ennek során a szövetségi közreműködést. Utalt a felperes alapszabályára, a felperes és a műsorszolgáltatók versenyfelügyeleti eljárásban tett nyilatkozatára, megállapítva, hogy a műsorterjesztési szerződések kialakításának folyamatában a műsorszolgáltatók rendszerint először a kiemelt műsorterjesztő partnerekkel közvetlenül tárgyalnak és állapodnak meg, ezt követően keresik meg a műsorterjesztő szövetségeket, felkérve őket a szerződéstervezetek szövegezésében való részvételre, tekintettel a számos szervezettel külön-külön történő tárgyalás és megállapodás idő- és kapacitásigényére, illetve a szövetségek szakértelmére. Ennek megfelelően a felperes is a tagjai meghatalmazottjaként tárgyal a műsorszolgáltatókkal a terjesztési szerződés jogi és technikai feltételeinek kialakításáról. Ha a tárgyalások eredményre vezetnek, kialakul egy konszenzusos szerződéstervezet, amit a műsorszolgáltató küld el a terjesztőknek aláírásra. Ezt a terjesztők saját döntésük alapján rendszerint, de nem minden esetben, elfogadják, ugyanakkor mindkét félnek módja van további alkura, módosításokra. Árak, díjak tekintetében nem állapodik meg, e körben csak konzultál a műsorszolgáltatókkal. A műsorszolgáltatók ajánlatának feltételeiről a szövetség főtitkára és elnöke tárgyalnak, majd – amennyiben a tárgyalás sikeres – az elnökség jóváhagyásával zárul a felperes közreműködése. Rögzítette, hogy a felperes közreműködésével létrejött, általa véleményezett mintaszerződéseket szinte valamennyi esetben ellenjegyezte a szövetség elnöke. Az erre vonatkozó bizonyítékok közül számos esetben a még kitöltetlen, blanketta szerződésben szerepel az „Ellenjegyezte” szöveg, és alatta a felperes megnevezése és/vagy az elnök neve, esetenként aláírása is. Emellett vagy ehelyett egyes szerződésekben magukból a szerződéses rendelkezésekből lehet következtetni az ellenjegyzés, jóváhagyás tényére, mivel számos szerződésben szerepel olyan kitétel, amely szerint a szerződést, annak tartalmára vonatkozó egyetértése bizonyítékaul, a szövetség ellenjegyzi. Rögzítette továbbá, hogy a felperes által ellenjegyzett mintaszerződések a műsorszolgáltató által a szövetségi tagoknak biztosított

kedvezményes díjakat tartalmaznak. Emellett a szerződések gyakran nevesítik a szövetségi tagságra tekintettel nyújtott kedvezmény %-os mértékét, illetve megadják a kedvezmények viszonyítási alapjául szolgáló díjmértékeket. Ez utóbbi a szerződések konkrét megfogalmazásától függően lehet az ún. magyarországi alap felhasználási díj, vagy az adott szövetségen kívüli műsorterjesztők által fizetendő díj vagy a bármely szövetségen kívüli műsorterjesztők által fizetendő díj. A szerződések egyes esetekben azt is tartalmazzák, hogy a szövetségi tagság megszűnése esetén a fizetendő díj megegyezik az alap felhasználási díjjal, illetőleg a szövetség(ek)en kívüli műsorterjesztők felé érvényesített díjjal. Bár a szövetségi mintaszerződések a tagságra nézve nem kötelező erejűek, azaz azoktól a műsorelosztó és a műsorszolgáltató közös megegyezéssel eltérhet, a rendelkezésre álló kétoldalú megállapodások többségében a mintaszerződésbeli kikötések változatlanul szerepelnek, kivéve a legnagyobb műsorterjesztőkkel kötött szerződéseket, amelyek jellemzően egyedi megállapodások eredményeként jönnek létre, és ezért tipikusan szerkezetükben, szövegezésükben is különbözőek. A határozata 82-111. pontjaiban részletezte az egyes mintaszerződésekben szereplő kikötéseket. Megállapította, hogy a rendelkezésre álló mintaszerződések többségében szerepeltek a vizsgált kikötések, 34 műsorszolgáltató közül mindössze 6 nem alkalmazta azokat. 21 műsorszolgáltató szerződéseiben a szövetségi kedvezmény a magyarországi alap felhasználói díjhoz képest került meghatározásra, ebből azonban 19 esetben történik utalás arra, hogy a szövetségi tagság megszűnése automatikusan az alap felhasználói díj fizetését vonja maga után vagy arra, hogy a kedvezményes díjat a műsorszolgáltató nem szövetségi tagok felé nem alkalmazza. 1 műsorszolgáltató szerződésében a kedvezmény a kábeltelevíziós érdekvédelmi szervezetben tagsággal nem rendelkező szervezetekkel szemben alkalmazott díjakhoz képest került megállapításra. 6 esetben a kedvezmény mértéke, viszonyítási alapja nincs meghatározva, ugyanakkor ezen belül 2 műsorszolgáltató szerződésében szerepel arra vonatkozó utalás, hogy a kedvezmény csak szövetségi tagok számára érhető el. A hatóság a továbbiakban a felperes és a műsorszolgáltatók nyilatkozatai alapján vizsgálta a kikötések gyakorlatban történő alkalmazását, továbbá elemezte a kikötések nem szövetségi tagokra gyakorolt hatását. Az alkalmazandó jog kapcsán megállapította, hogy a vizsgált magatartások tekintetében a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége fennáll, a magatartások alkalmasak voltak arra, hogy hatást gyakoroljanak a tagállamok közti kereskedelem alakulására, e hatás pedig érzékelhető mértékűnek tekinthető. Az eljárás alá vontak műsorterjesztéssel foglalkozó vállalkozások egyesületi formában működő országos érdekvédelmi szervezetének, társulásának tekintendők. Kifejtette, miként értelmezendő versenyjogi szempontból a Tpv., illetve az EUMSZ szerinti döntés fogalma, majd rögzítette, hogy a jelen eljárásban vállalkozások társulásának döntéseként értékelte a felperes mintaszerződések jóváhagyásában megnyilvánuló aktusát (mely az esetek túlnyomó többségében e mintaszerződések ellenjegyzésében öltött testet), amellyel a szövetség nyugtázták az egyes műsorok terjesztésének szövetségi tagokkal szemben érvényesített feltételeit, köztük a kedvezményes felhasználási díjat, illetve számos esetben a kedvezmény mértékét és annak számítási alapját. Kifejtette, hogy az irányadó jogszabályi rendelkezések egyaránt jogellenesnek minősítik a versenykorlátozás célzatát, az arra való alkalmasságot, vagyis a potenciális hatást, illetve a tényleges hatást. Amennyiben a versenyfelügyeleti eljárás során megállapítást nyer, hogy egy megállapodás létezik, és az a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását akár csak célozza is, a versenyjogi jogsértés megvalósul. Ebben az esetben a

jogsértés megállapításához a megállapodás piaci hatásának vizsgálata elvileg szükségtelen. A mintaszerződések kedvezményekkel kapcsolatos vizsgált kikötéseinek értékelése kapcsán rögzítette, hogy a felperes a műsorszolgáltatókkal folytatott tárgyalásai, az ezek eredményeként létrejövő szerződéses ajánlatok, mintaszerződések tekintetében a kábelszolgáltatók, műsorterjesztők közös beszerzési egységeként lép fel, hiszen az ő megbízásukból tárgyal a műsorszolgáltatókkal a terjesztési feltételek és árak közös kialakítása érdekében. A vizsgált kikötések rögzítik a szövetség tagjai által fizetendő felhasználási díjakat, amelyek azon műsorterjesztőkre érvényesek, amelyek további áralkuba a műsorszolgáltatókkal nem bocsátkoznak, vagy további kedvezmények elérésére már nem képesek. A kedvezményes díjakat a műsorszolgáltatók a szövetségek nyilatkozatai szerint a szövetségek szerződő felek közötti koordinációt elősegítő szerepére, tevékenységére tekintettel nyújtják a tagok részére. Kiemelte, hogy a mintaszerződések kedvezményes szövetségi díjak meghatározására vonatkozó rendelkezéseit (sem a díj szerződésekben való rögzítését, sem a kedvezmény tényét) önmagában nem kifogásolta. A kedvezményes díjakon túl a mintaszerződések zöme tartalmazza ugyanakkor az adott szövetség tagjai számára biztosított kedvezmény százalékos mértékét és viszonyítási alapját is (a felperes esetében 10 műsorszolgáltató kivételével). Viszonyítási alapként rendszerint a magyarországi alap felhasználói díj vagy az adott szövetség tagjain kívüli személyekkel szemben alkalmazott díj, egy műsorképviselő négy műsoránál pedig az egyik szövetségbe sem tartozó műsorterjesztőkkel szemben érvényesített ár került meghatározásra. A kikötések között számos esetben szerepel továbbá, hogy a szövetségi tagság megszűnése a kedvezmény elvesztését vonja maga után, gyakran rögzítve, hogy ez esetben az alap felhasználói díj vagy a kedvezménnyel növelt összeg fizetendő. Rámutatott, hogy e rendelkezések összességében az adott vagy mindkét szövetség részére olyan kizárólagos kedvezményt biztosítanak, amelyből a szövetség(ek)en kívüli műsorterjesztők nem részesülhetnek. A kizárólagos jelleget erősíti az a körülmény, hogy a mintaszerződések jelentős részében a legnagyobb kedvezmény elve is kikötésre kerül, mely szerint ha a műsorszolgáltató a mintaszerződésben foglalt díjknál kedvezőbb árakat, kedvezőbb feltételeket biztosít valamely műsorterjesztőnek, köteles azt a szövetség(ek) tagjai számára is biztosítani, függetlenül attól, hogy ez a nagy műsorterjesztőknek nyújtott kedvezményekre nyilvánvalóan nem került alkalmazásra. A felperes tagjai számára biztosított kizárólagos kedvezmények versenykorlátozó jellegűnek minősülnek, tekintettel arra, hogy e kikötések indokolatlanul megakadályozzák, hogy a szövetség(ek)en kívüli műsorterjesztők hasonlóan kedvezményes műsordíjakban állapodjanak meg a műsorszolgáltatókkal. Emiatt ezen tényleges vagy potenciális versenytársnak minősülő műsorterjesztők csak számottevően magasabb díj ellenében juthatnak hozzá számos csatornához, melyek összességében a magyarországi televíziós műsorok túlnyomó többségét képviselik. Az elszemvedett költségtöbblet a szövetség(ek)en kívüli műsorterjesztők mint (potenciális) versenytársak számára versenyhátrányt eredményez a szövetségek tagjaihoz képest, ami alkalmas lehet a piacra lépésük, piaci terjeszkedésük akadályozására, csökkentve ezáltal a szövetségi tagokra általuk kifejtethető versenynyomást. A vizsgált kikötések közvetve meghatározzák a műsorszolgáltatók által a szövetség(ek)en kívüli szolgáltatókkal szemben érvényesíthető díjakat is, azáltal, hogy a tagságon kívüli műsorelosztók által fizetendő díjhoz kötik a szövetségi kedvezmény mértékét, illetve a szövetségi tagság megszűnése, azaz tulajdonképpen a szövetségen kívüli lét következményei között rögzítik a fizetendő díjat. Az árak közvetett meghatározása kapcsán nem szükséges külön vizsgálni a kikötések

versenykorlátozó jellegét, hiszen a törvényi nevesítés eleve feltételezi hátrányos versenykövetkezmények bekövetkezhetőségét. Mindezekre tekintettel a mintaszerződéseknek a szövetségi tagokon kívüli műsorterjesztők felé felszámítandó árra vonatkozó kikötései céljukban versenykorlátozóak. A versenykorlátozó célú magatartások esetében a versenykorlátozó hatás vizsgálata szükségtelen, megjegyezve mindazonáltal, hogy a tényleges vagy legalább potenciális hatás bekövetkezte alappal valószínűsíthető, tekintve, hogy volt olyan műsorszolgáltató, aki a szövetség(ek)en kívüli műsorterjesztőkkel szemben a mintaszerződés szerinti magasabb díjat alkalmazta. A versenykorlátozó hatás mértékének becslésére számításokat is végzett. A bírságkiszabás körében, a jogsértés súlyát illetően figyelemmel volt arra, hogy a mintaszerződések alkalmazása nem vitatottan hatékonysági előnyökkel jár, ugyanakkor az abban foglalt kikötések két szempontból is versenykorlátozónak, a (potenciális) versenytársak piacra lépését, piaci terjeszkedését akadályozónak minősültek, melyek egymás hatását erősítették, s amelyek közül a közvetett árrögzítés különösen súlyos jogsértésnek minősül; a piaci hatás tekintetében pedig arra, hogy az eljárás alá vontak az előfizetők jelentős részét lefedő tagsággal bírnak, akik saját szolgáltatási területeiken mint elkülönült érintett földrajzi piacokon jellemzően bizonyos mértékű piaci erővel rendelkeznek, nem feledve ugyanakkor, hogy a kikötések a legnagyobb, egyedi szerződésekkel rendelkező műsorterjesztők szerződéseiben nem szerepeltek, illetve arra, hogy a jogsértő kikötések csak a mintaszerződések egy részében szerepeltek, és a gyakorlatban a szövetségeken kívüli műsorterjesztőkkel szemben csak részlegesen érvényesültek, így tényleges hatásuk kisebb volt. A felróhatóság és a jogsértésben betöltött szerep körében értékelte azt, hogy a jogsértés az eljárás alá vontaknak felróható volt, nem felelt meg a társadalom értékítéletének, tevőleges jóvátételre, illetve az adatszolgáltatáson túlmutató együttműködésre utaló körülményt nem azonosított.

A felperes pontosított keresetében elsősorban az alperes határozatának megváltoztatását és annak megállapítását kérte, hogy magatartása nem volt jogsértő, másodlagosan a határozat megváltoztatását és egyedi mentességben részesítését kérte, harmadsorban pedig a határozat megváltoztatása és a vele szemben kiszabott bírság mellőzése vagy mérséklése iránt terjesztett elő kérelmet. Tévesnek tartotta azt az alperesi piacmeghatározást, kifogásolta azt a megállapítást, hogy egy kábelhálózat legközelebbi helyettesítőjének, azaz a legérdemibb versenynyomás kifejtésére alkalmas platformnak egy párhuzamos kábelhálózat tekinthető. Előadta, hogy a műsorterjesztéssel foglalkozó piaci szereplők négy kategóriába sorolhatók: szövetségi tag nagy terjesztők, szövetségi tag közepes terjesztők, szövetségi tag kis terjesztők és egyéb, szövetségen kívüli terjesztők. Az első és második csoportba tartozó terjesztők önállóan (vagyis szövetségi közreműködés nélkül) tárgyalnak a műsorszolgáltatókkal, a piacon ármeghatározó ereje pedig kizárólag az első csoportba tartozó terjesztőknek van. Kifejtette továbbá, hogy a harmadik csoportba sorolt tagjai esetén a műsorszolgáltatótól kapja meg a szerződés tervezetét, amelyet szakmai és jogi szempontból véleményez, megpróbálja a tagok érdekeit érvényesíteni. Hangsúlyozta, hogy mintaszerződés nem létezik, az alperes a műsorszolgáltató által megszerkesztett ajánlatot nevezte át – helytelenül – annak. Amennyiben a szövetség által javasolt módosításokat elfogadja a műsorszolgáltató, akkor a szövetség igazolja, hogy a műsorszolgáltató adott ajánlatát látta és elfogadhatónak tartja. A szövetség nyilatkozata kötelező erővel nem bír. Az alperesi megállapítással szemben a felperesnek nem volt sem szóbeli, sem írásbeli döntése, ajánlása, szabályzata stb. arra vonatkozóan, hogy a

műsorszolgáltató és műsorterjesztő között létrejövő szerződések milyen tartalommal kerülnek aláírásra. Kiemelte, hogy a szerződéshez kapcsolódó ármeghatározásban egyáltalán nem vett részt, az árakat a műsorszolgáltató – mint szerzői jogi alapon szomszédos jogi jogosultsággal rendelkező, kizárólagos döntési jogával élve – szabja meg, a szövetségi tagnak pedig alkura van lehetősége; arról nincs is tudomása, hogy az egyedi szerződések mit tartalmaznak. A vizsgált kikötések kapcsán kiemelte, hogy 43 műsorszolgáltatóból 28 esetében van arról közvetett információ és bizonyíték, hogy az általuk megkötött szerződések közül néhány tartalmazott versenyjogilag vitatható kikötéseket. 11 műsorszolgáltató kifejezetten az alperesi határozatban megállapított tényállással szemben azt nyilatkozta, hogy a nem szövetségi tagok ugyanolyan elbírálás alá esnek, mint a szövetségi tagok, nem tapasztaltak olyan törekvést a szövetségek részéről, melynek értelmében a szövetségi kedvezménnyel azonos mértékű kedvezményt ne alkalmazhatná más szolgáltatókkal szemben. A hatósági eljárásban nem került sor annak a ténynek a tisztázására, hogy hány szerződés tartalmazta a felperes ellenjegyzését, valamint, hogy ezen kifogásolt szerződések valójában hány százalékát fedik le a műsorszolgáltatók-műsorterjesztők között létrejött szerződéseknek. Kifogásolta, hogy a versenyfelügyeleti eljárásban nem ismerhette meg a műsorszolgáltatók által rendelkezésre bocsátott szerződéseket, így nem volt érdemi lehetősége védekezni a hatóság által megfogalmazott tényállításokkal szemben, mert a bizonyítékokat üzleti titokká minősítette az alperes. Kérte a perben ezen iratok megismerésének lehetővé tételét. Hangoztatta, hogy közte és a műsorszolgáltatók között szerződés nem jött létre, a tagjai és a műsorszolgáltatók szerződéseiben ő soha nem volt szerződő fél, ő soha semmilyen kedvezményt, így kizárólagos kedvezményt sem kapott a műsorszolgáltatóktól, ennek következtében a nem létező kizárólagos kedvezményből a szövetségen kívüli terjesztők nem részesülhettek. Az alperesnek vizsgálnia kellett volna a szövetségi szerződéseken kívüli beszerzési árakat, amelyeket a szövetségi tag nagy terjesztők el tudtak érni a műsorszolgáltatóknál. Hangoztatta, hogy ezek az árak sokkal kedvezőbbek, mint a szövetségi árak. A legnagyobb kedvezmény elve nem érvényesül akkor, ha a legnagyobb kedvezményekre nem vonatkozik: a már hivatkozott első csoportba tartozó műsorterjesztők által elért műsordíjak a legnagyobb kedvezmény elve értelmében alkalmazandók kellenének, hogy legyenek a második és a harmadik csoportba tartozó tagokra, de ez soha nem történt meg. Kifogásolta, hogy az alperes álláspontja szerint a legnagyobb kedvezmény elvének kikötése a szövetségen kívüliekkel szemben került megfogalmazásra. Előadta, hogy abból, hogy az alperes a szövetségek tagfelvételi gyakorlatával kapcsolatos eljárást megszüntette, álláspontja szerint az következik, hogy a szövetségi tagság és így a szövetségi ár megszerzése nem okozott problémát egyik műsorterjesztőnek sem, a műsorterjesztő saját döntése volt, hogy belép-e bármelyik szövetségbe, és az is, hogy a műsorszervezőket önállóan vagy a szövetség által letárgyalt jogi formát használva köti-e meg. Szakmai-, érdekvédelmi szervezetként nyitott tagsággal rendelkezik, azaz nem zárja el a tagság nyújtotta előnyöket. Meglátása szerint nem törvénysértő, nem sérti a versenyt az, hogy társadalmi szervezetek a tagok számára bármilyen előnyöket nyújtanak, olyanokat, amelyek a nem tagok számára nem automatikusak. Kifogásolta, hogy a versenyfelügyeleti eljárásban több tanú meghallgatását indítványozta, de az alperes az indítványait elutasította. Kérte R L volt felperesi elnök tanúkihallgatását és N P tanúkihallgatását, aki egy olyan műsorterjesztő gazdasági társaság vezetője, amely a vizsgált időszakban nem volt tagja egyik szövetségnek sem, jelenleg a felperesi szövetség tagja. A jogi minősítés kapcsán az alperes jogszabályi

hivatkozását pontatlannak tartotta, a Tpv. és az EUMSZ terhére rótt rendelkezéseinek megjelölése előtt a „különösen” szó szerepel, mellyel kapcsolatban az alperes nem fejtette ki, hogy még pontosan mit és hogyan sértett volna meg. Kifogásolta, hogy az alperes az ún. NAAT-szabályt a teljes szövetségi tagságra és azok által képviselt előfizető számra alkalmazta, holott e körben csak azon szövetségi tagokat lehetne figyelembe venni, akik a vizsgált időszakban szövetségi kedvezményt kaptak. Kifogásolta, hogy az alperes általános érvennyel állapította meg az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdés a) pontjának megsértését, holott az EUMSZ személyi hatálya nem terjed ki nem tagállamokra, így az unión kívül bejegyzett műsorszolgáltatókkal letárgyalt mintaszerződések semmilyen módon nem érinthetik a tagállamok közötti kereskedelmet. Hangoztatta, hogy a szövetségek a jogsértést – különösen az EUMSZ tekintetében – önmagukban nem, csakis az érdekképviselői szervezetek és a műsorszolgáltatók együtt tudják elkövetni. Álláspontja szerint amennyiben a letárgyalt szerződés törvénysértő, és a szerződés a szövetség és a műsorszolgáltató egybehangzó akaratnyilatkozata, akkor ebben az esetben a műsorszolgáltató versenyjogi felelősségének megállapításától eltekinteni nem lehetett volna. Szakértői véleményt csatolt, utalva arra, hogy az a szerződésekben vitatott kikötéseket versenyjogi szempontból részletesen, pontról-pontra taglalja. Részletesen kifejtette, hogy álláspontja szerint, ha valóban lenne bármilyen versenyjogsértő megállapodás közte és a műsorszolgáltatók között, az a Tpv. 17.§ alapján mentesül. A bírágkiszabás körében kifogásolta, hogy a jogsértés megállapíthatósága esetén annak súlya az alperes által feltárt adatok szerint is csekély volt. A jogsértéssel semmilyen előnyt nem ért el, tagjainak előnye pedig abban állt, hogy nem kellett a műsorszolgáltatókkal külön tárgyalniuk, jogi- és egyéb szakértőt bevonniuk nagy költséggel, de ha a tag ezt akarta, akkor tárgyalhatott, és a szövetségi árnál alacsonyabb árat is elérhetett. Magatartása jóhiszemű volt, ezért a felróhatósága kérdéses, mely körben kiemelte, hogy több versenyhivatali eljárás zajlott szövetségi ügyekben, és soha senki nem kifogásolta a szövetségi szerződéseket; nem csak érdekképviselői szervezetek, hanem cégek és önszerveződő csoportok is működnek a gazdaságban, amelyek a tagjaiknak kedvezményeket kötnek ki, vagy csak bizonyos kvalifikáltsággal rendelkező személyek részére nyújtanak a kedvezményeket; továbbá a vizsgált időszakban hatályos alapszabályában szereplő – a bejegyző bíróság által elfogadott – célok megvalósítása érdekében tevékenykedett. Előadta, hogy együttműködő magatartást tanúsított, írásban észrevételt tett az előzetes álláspontra, amit az alperes a határozatában meg sem említett, tanúkat indítványozott, akiket az alperes nem hallgatta meg, és az eljárás elhúzódásáért sem ő volt a felelős. Hangoztatta, hogy a verseny nem sérült a szövetségi mintaszerződések okán.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Fenntartotta a határozatában foglaltakat, mert az álláspontja szerint minden tekintetben jogszerű.

A bíróság a perbe avatkozás lehetőségéről értesítette a Magyar Kábelkommunikációs Szövetséget, amely szövetség e lehetőséggel nem élt.

A bíróság értesítette az Európai Bizottságot is arról, hogy a perben az EUMSZ 101. Cikke (az Európai Közösséget létrehozó Szerződés – EKSZ – korábbi 81. Cikke) alkalmazásának lehetősége merül fel.

A kereset – az alábbiak szerint – nem alapos.

A bíróság az alperesi közigazgatási határozatot a Tpv. 83. § (1) bekezdése, valamint a Tpv. 84. §-a folytán irányadó Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 324. § (2) bekezdés a) pontja alapján, a Pp. XX. fejezete szerinti eljárásban, a Pp. 339/A. §-a értelmében a meghozatalakor fennálló tények és alkalmazandó jogszabályok figyelembevételével, a Pp. 213. § (1) bekezdése és 215. §-a szerint a kereset és az ellenkérelem keretei között vizsgálta felül. A tényállást a Pp. 206. § (1) bekezdésére figyelemmel a rendelkezésre álló közigazgatási iratok, valamint a felek előadása és a becsatolt okirati bizonyítékok egybevetése alapján, a bizonyítékokat a maguk összességében értékelve és meggyőződése szerint elbírálván állapította meg.

Kiemeli a bíróság, hogy a közigazgatási határozat felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással lehet kérni (Pp. 330. § (2) bek.). A felperes által megjelölt jogszabálysértés szabja meg a bíróság számára azokat a korlátokat, amelyek között a bíróság a közigazgatási határozatot felülvizsgálhatja. A közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatának irányát tehát a felperes által hivatkozott jogszabálysértés jelöli ki. A Legfelsőbb Bíróságnak a kereseti kérelemhez kötöttségről és a keresetváltóztatásról szóló 2/2011. (V. 9.) KK véleménye szerint a kereseti kérelemhez kötöttség elve közigazgatási perben is érvényesül; a bíróság csak a keresetlevélben megjelölt jogszabálysértést vizsgálhatja, kivéve, ha semmisségi okot észlel.

A fentiekre figyelemmel, a Pp. 3. § (2) bekezdése szerinti kérelemhez kötöttség, és annak közelebbi meghatározása, a már hivatkozott Pp. 213. § (1) bekezdése és 215. §-a szerinti kereseti kérelemhez és ellenkérelemhez kötöttség az adott esetben azt jelenti, hogy a bíróságnak az alperesi határozat felülvizsgálatát – a jelen perben is – a kereseti kérelemben meghatározott körben kellett és lehetett elvégeznie.

Az alperesi piacmeghatározás kapcsán, a felperesi kereseti érvelésre kiemeli a bíróság, hogy az alperes a határozatának 29-30. pontjaiban részletezte, hogy e körben mely egyéb szolgáltatásokat vette figyelembe. Hangsúlyozandó, hogy egyebek mellett éppen a kábeles technológia ún. triple-play képessége miatt jutott arra a következtetésre, hogy egy kábelhálózat legközelebbi helyettesítőjének egy párhuzamos kábelhálózat tekinthető, de azt is rögzítette, hogy ennek ellenére a kábelhálózat létesítésével kapcsolatos költségek továbbra is jelentősek lehetnek (vö. határozat 28. pont), minek következtében az átfedő kábelhálózatok aránya Magyarországon viszonylag alacsony (a vizsgálati jelentés szerint vélhetően 10% alatti, bár egyes piaci szereplők az arányt akár 20-25%-ra teszik). A felperes az alperesi piacmeghatározás helyességét megdöntő, érdemi cáfolatát a perben nem adta. A felperesi kifogással szemben az alperes a határozata 27. pontjában a kábeltelevíziós műsorelosztók között a UPC Magyarország Kft-t mint nagy műsorterjesztőt is figyelembe vette.

Továbbmenően kiemelést érdemel, hogy nincsen perdöntő jelentősége a piac szereplőire vonatkozó azon felperesi előadásnak, miszerint a piacon kizárólag a felperes által az ún. első csoportba sorolt (a műsorszolgáltatókkal szövetségi közreműködés nélkül tárgyaló) terjesztőknek van ármeghatározó ereje. Az alperes ugyanis a határozatában ugyanis a felperes esetében sem azt kifogásolta, hogy meghatározza-e vagy sem a piacon elérhető

műsorterjesztési árakat, hanem azt, hogy a felperes tagjai számára biztosított kizárólagos kedvezmények versenykorlátozó jellegűnek minősülnek, tekintettel arra, hogy e kikötések indokolatlanul megakadályozzák, hogy a felperesen kívüli műsorterjesztők hasonlóan kedvezményes műsordíjakban állapodjanak meg a műsorszolgáltatókkal. Ezzel összefüggésben az alperes egyértelműen, részletesen, adatokkal alátámasztva bemutatta, hogy a felperes az előfizetők egy jelentős hányadát lefedő tagságot tudhatott maga mögött (30-40%), és hogy a tagjai, különös tekintettel a kábelszolgáltatókra, az iparág jellegzetességeiből fakadóan saját lokális kiskereskedelmi piacaikon jellemzően ugyancsak magas piaci részesedésekkel rendelkeznek. A perbeli esetben a kedvezmények kizárólagos jellege a felperesen kívüli műsorterjesztők versenyhelyzetét befolyásol(hat)ta, figyelemmel arra, hogy a kedvezményekre vonatkozó korlátozó kitétel a műsorszolgáltatók meghatározó hányadánál megtalálható a mintaszerződésben, miközben a kedvezmények jelentős mértékűek. a műsordíjak pedig a teljes költséghez viszonyítva szignifikáns arányt képviselnek.

Alaptalan az az állítása felperesnek, hogy miután az ún. harmadik csoportba sorolt tagjai esetén a műsorszolgáltatótól kapja meg a szerződés tervezetét, azt véleményezi, így nincs befolyása a szerződések, illetve a szerződéses ár alakulására. A felperes saját versenyfelügyeleti eljárásban tett nyilatkozata szerint is a szerződéses tárgyalási folyamatban aktívan részt vett, így szerződések tartalmát befolyásolhatta, a felperesi szövetség alapszabálybeli kifejezett célja is a tartalomszolgáltatókkal kötendő megállapodások kidolgozása a tagjai segítése érdekében. Kiemelendő, hogy az ún. mintaszerződések az adott műsorszolgáltató és az adott szövetség tagjai viszonyában meghatározzák az ajánlott terjesztési feltételeket, árakat, így az adott jogviszony(ok) vonatkozásában vitathatatlanul a megkötött szerződések mintájaként funkcionálnak (céljuk is ez). Ez független attól, hogy a szövegezést melyik fél végezte, az első tervezetet ki bocsátotta rendelkezésre, és független attól is, hogy műsorszolgáltatóként külön-külön minták kerültek kialakításra.

A Tptv. 11. § (1) bekezdése szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások társadalmi szervezetének, a köztestületnek, az egyesülésnek és más hasonló szervezetnek a döntése (a továbbiakban együtt: megállapodás), amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki. Nem minősül ilyennek a megállapodás, ha egymástól nem független vállalkozások között jön létre. A (2) bekezdés a) pontja szerint ez a tilalom vonatkozik különösen a vételi vagy az eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározására.

Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdés a) pontja szerint a közös piaccal összeegyeztethetetlen és ezért tilos minden olyan, vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja, vagy hatása a közös piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, így különösen a beszerzési, vagy eladási árak, illetve bármely egyéb üzleti feltétel közvetlen vagy közvetett rögzítése.

Az alperes a határozatában (207-216. pont) hazai és uniós gyakorlatra hivatkozással részletesen bemutatta a döntés versenyjogi szempontú fogalmát. Helytállóan rögzítette, hogy a

döntés kifejezés jelentése nem korlátozódik az alakszerűen meghozott, formális határozatra: ide tartozik minden olyan aktus, melyben az adott szervezet kifejezi akaratát, így pl. a szervezet szabályzatai, határozatai, alapszabálya, vagy a formailag nem kötelező, de a piaci szereplők magatartását ténylegesen befolyásoló ajánlások is. A vállalkozások által létrehozott szakmai érdekképviselői szervezetek döntései ugyanis (közvetlenül vagy közvetett formában) alkalmasak a vállalkozások (mindenekelőtt, de nem kizárólagosan tagjaik) piaci magatartásának befolyásolására, függetlenül attól, hogy az ajánlásként vagy kötelező jelleggel jelenik meg. A perbeli esetben az alperes vállalkozások társulásának döntéseként értékelte a felperes mintaszerződések jóváhagyásában megnyilvánuló aktusát. A feltárt tényállás alapján rögzítette, hogy a szövetségek a mintaszerződésekkel kapcsolatos tárgyalási folyamatban részt vettek, aminek eredményeképp létrejött egy szerződéses minta. Az a tény, hogy ezt követően ez a tagoknak ajánlásként továbbításra került, jelzi, hogy a felperes azt jóváhagyta, azok tartalmát nyugtázta, melynek tényét jellemzően ellenjegyzés formájában a tagok számára is egyértelművé tette. A versenyjogi értelemben vett döntés megállapíthatóságához nem szükséges, hogy az formális aktus alakját öltse, vagy hogy előre meghatározott személyek, fórumok vegyenek részt benne. A tárgyalások lezárása, a szerződésminták ellenjegyzése, illetve azok tagok részére történő, műsorszolgáltatók általi továbbküldése önmagában is bizonyítja a döntés megtörténtét. Bár a felperes is hivatkozott arra, hogy a mintaszerződésekben foglaltak sem a műsorterjesztőkre, sem a műsorszolgáltatókra nézve nem kötelező erejűek, továbbá a szövetségek az azokban foglalt rendelkezések kikényszerítésére, betartásának ellenőrzésére nem képesek, s ezen állításokat a műsorszolgáltatók nyilatkozatai is megerősítették, az alperes e tényezőket a döntéskénti minősítés szempontjából nem tartotta relevánsnak. Ezen egyedi, jóváhagyásban megnyilvánuló döntések egy átfogó terv, egy korábban hozott döntés megvalósításának részét képezték, amely arra vonatkozott, hogy a vizsgált kikötések a lehető legtöbb szerződésben szerepeljenek.

A határozat 41. pontjában az alperes megállapította, hogy szinte valamennyi esetben a szerződéseket ellenjegyezte a felperes elnöke, lábjegyzetben tételesen felsorolta a hivatkozott szerződéseket. Mindazonáltal nem releváns a jelen ügy szempontjából, hogy a felperesi ellenjegyzés vagy a szövetség elnökének aláírása szerepel-e szerződéseken, mivel a szövetség döntése ennek hiányában is megállapítható volt. A szerződéses rendelkezések is utalnak arra, hogy a szerződés létrejötté felperes közreműködésével valósult meg (határozat 211., 212. pontok). Hasonlóan foglalt állást az alperes határozatának 113. pontjában, azaz a vizsgált kikötéseket, 34 műsorszolgáltató közül mindössze 6 nem alkalmazta. A felperes maga is állította, hogy 28 szolgáltató esetében van arról közvetett információ és bizonyíték, hogy az általuk megkötött szerződések közül néhány tartalmazott versenyjogilag vitatható kikötéseket. Azonban ezzel kapcsolatosan sem ellenérvet, sem ellenbizonyítást nem hozott fel. Kétségtelen, hogy több olyan műsorszolgáltató volt, aki úgy nyilatkozott, hogy a nem szövetségi tagok azonos elbírálás alá esnek, de ezt az alperes fel is tüntette és értékelte a határozatában (határozat 118-129. pontok). Ugyanakkor, azon kábelszolgáltatók közül, akik egyik szövetségnek sem tagjai, többen hivatkoztak arra, hogy egyes műsorszolgáltatók részéről a szövetségi tagokhoz képest jelentős mértékű, 10-50% közöttinek becsült felárral szembesülnek, mások csak általánosságban utaltak arra, hogy a szövetségi tagság előnye az alacsonyabb műsordíj (határozat 130. pont).

A felperes a perben kérte, hogy a műsorszolgáltatók adatszolgáltatását teljes egészében megismerhesse. A bíróság a felperesi kérelmet nem tartotta megalapozottnak, ezért a Pp. 119. § (2) bekezdése alapján a felperes iratbetekintési és másolatkészítési jogát az alperes által zártan kezelni kért, üzleti titkot tartalmazó közigazgatási iratok esetében úgy szabályozta, hogy a felperes ezen iratokba továbbra sem tekinthet be, azokról másolatot továbbra sem készít(tet)het. E körben kiemelendő, hogy a felperes már a közigazgatási eljárás során kérhette volna, hogy betekinthesse az üzleti titkos iratokba, ennek ellenére a felperes a versenyfelügyeleti eljárás során egyáltalán nem kért iratbetekintésre időpontot, mégis sérelmezte érdemi védekezéshez való joga sérelmét, mely kifogás így nyilvánvalóan nem foghatott helyt. Továbbmenően a bíróság megállapította, hogy a határozat felperes részére betekinthesz változatában az alperes a feltárt adatok felperest érintő részét ismertette. A felperes ekként ismeretében volt azon adatoknak, melyek vonatkozásában perbeli jogait megfelelően gyakorolhatta, az adatszolgáltatásokban foglalt üzleti titkok megismerése a perbeli jogok érvényesítéséhez nem volt elengedhetetlen, a felperes iratbetekintési (másolatkészítési) jogának gyakorlása az üzleti titkokhoz fűződő jog korlátozása vonatkozásában – figyelemmel a perben a felperes által csatolt, a megismerés lehetőségének biztosításától elzárkózó műsorszolgáltatói nyilatkozatokra is – szükségesnek és arányosnak nem bizonyult.

Kiemeli még e körben a bíróság azt is, hogy a felperes a közigazgatási iratok 188. sorszáma alatt teljesített adatszolgáltatásához maga készítette el és csatolta azt a táblázatot, mely műsorszolgáltató partnerenként és csatornánkénti bontásban tartalmazza a kedvezményekre vonatkozó mintaszerződésbe foglalt rendelkezés szövegét és a mintaszerződésbe foglalás időpontját. Hangsúlyozandó, hogy a perbeli eljárásban a hatóság önmagában azt tekintette jogsértőnek, hogy a felperes elismerten közreműködött e rendelkezések mintaszerződésbe foglalásában, a mintaszerződést az adott formájában jóváhagyta, így a versenyjogsértő döntés részéről megvalósult. Az, hogy ezen, a közreműködésével létrejövő szerződések szerves részét képező rendelkezések ténylegesen az egyedi szerződésekbe bekerültek, attól függetlenül bizonyított tény, hogy a felperes a teljes, üzleti titkokat tartalmazó szerződéseket megismerhetné.

Az alperes soha nem állította, hogy felperes és a műsorszolgáltatók között szerződés jött létre és, hogy ezáltal felperes maga kizárólagos kedvezményt kapott volna a műsorszolgáltatóktól. Az alperes a határozatában azt kifogásolta, hogy felperes mintaszerződéseiben szerepelnek, és az által alkalmazásra kerülnek a kedvezményt biztosító rendelkezések, melyek a nem szövetségi tagokkal szemben korlátozzák a versenyt. Az alperes nem azt kifogásolta, hogy felperes maga szerződik, hanem azt, hogy e mintaszerződés használatát ajánlja tagjai számára, a tárgyalások lezárultával azt ellenjegyzí és ez megvalósítja a társulások döntéseinek Tptv. 11. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt tilalmat.

Ismételten kiemelendő, hogy az alperes nem azt kifogásolta, hogy felperes meghatározza-e vagy sem a piacon elérhető műsorszolgáltatási árakat, vagy azt, hogy a beszerzési árak kialakulása, hogyan zajlik le, hanem azt, hogy a felperes tagjai számára biztosított kizárólagos kedvezmények versenykorlátozó jellegűnek minősülnek, tekintettel arra, hogy e kikötések

indokolatlanul megakadályozzák, hogy a felperesen kívüli műsorterjesztők hasonlóan kedvezményes műsordíjakban állapodjanak meg a műsorszolgáltatókkal. Nem a kedvezmény „adását” magát kifogásolta a felperesi gyakorlatban alperes, hanem azt, hogy ez a kedvezmény kizárólagos, valamint úgy került a szerződésekben megfogalmazásra, hogy másoknak ilyen kedvezményt ne nyújthasson a műsorszolgáltató. Ebből következően nem releváns az sem, hogy mekkora a különbség az ún. nagy terjesztők beszerzési árai és a nem szövetségi tag műsorterjesztők beszerzési árai között, hiszen, ahogyan azt a felperes is kifejtette, a nagyok nem a szövetség mintaszerződése alapján kötik megállapodásaikat, így tehát ők nem is alkalmazzák az alperes által kifogásolt versenykorlátozó kizárólagos kedvezményeket biztosító szerződéses rendelkezést.

A legnagyobb kedvezmény elvét alperes nem tekintette jogsértésnek, csak, mint a jogsértés hatását erősítő tényezőt említette alperes, érveinek alátámasztása végett. A jogsértés megvalósulásával kapcsolatosan a legnagyobb kedvezmény elvének nincs jelentősége, a kedvezmény kizárólagosságának megvalósulása a fentiekben kifejtettek szerint önmagában megvalósítja a versenykorlátozást, mely így jogsértőnek minősül.

Nem elfogadható a felperes azon hivatkozása sem, hogy a nem szövetségi tag terjesztők számára nyitva állt az út a taggá váláshoz, így a szövetségi árakat bármikor megszerezhették, hiszen ettől függetlenül a jogsértés időpontjában a nem tagokkal szemben a versenykorlátozás megvalósult. Az alperes a határozatában egyébként rögzítette, hogy a szövetségek tagfelvételi gyakorlatával kapcsolatos eljárást nem a jogsértés hiánya, hanem a bizonyíthatóság hiánya okból szüntette meg. A vizsgálat azt azonban ki tudta mutatni, hogy a vizsgált időszakban voltak olyan terjesztők, akiket nem vettek fel egyik szövetségbe sem.

A bíróság a felperes által felajánlott, tanúbizonyítást – mint a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelent (Pp. 3. § (4) bek.) – mellőzte. R L tanúkenti kihallgatása kapcsán kiemelendő, miszerint a felperes által felvázolt általános előadásoknak az alperes határozati döntése jogszerűségének megítélése szempontjából nincsen jelentősége. Azt, hogy a szövetség a műsorterjesztési szerződések létrejöttében milyen mértékben, hogyan vett részt, az alperes a határozatában rögzítette, mely megállapításai részben a felperes saját adatszolgáltatásán alapulnak. Ehhez képest további új, releváns információ a tanúkihallgatástól a bíróság megítélése szerint nem volt várható. N P tanúkenti kihallgatása kapcsán kiemelendő, hogy az alperes a vizsgált kikötések versenykorlátozó hatás kifejtésére vonatkozó alkalmasságának alátámasztására számításokat végzett, melyek kimutatják, hogy a potenciális költség emelkedés átlagosan legalább 3,9-5,2%-os volt. Ez független attól, hogy a gyakorlatban a vizsgált kikötések mennyiben érvényesültek. Az alperes sem vitatta, hogy a kikötések nem érvényesültek teljes körben, de az alkalmasság szempontjából ez nem releváns, az alperes a jogsértés ugyanakkor a kedvezmény kizárólagossága tekintetében erre alapította.

A magatartás jogi minősítése kapcsán a felperes által kifogásolt „különösen” kitétel a jogszabályszöveg része, melynek lényege, hogy az adott versenyjogsértés törvényi tényállását mindenekelőtt a pontokba szedetten felsorolt magatartások tanúsítása valósítja meg, de adott esetben más, kifejezetten fel nem sorolt magatartások is tényállásszerűek lehetnek. Az alperes az ún. NAAT-szabály alkalmazását a határozat 197. és 200. pontjaiban részletezte, utóbbi

határozati pontból kiolvashatóan e körben a nagy műsorterjesztő vállalkozásokat nem vette figyelembe. A felperes azon kifogása, mely szerint a letárgyalt mintaszerződések semmilyen módon nem érinthetik a tagállamok közötti kereskedelem fogalmi körét, téves. Az alperes a perben helytállóan hivatkozott az A kereskedelemre gyakorolt hatás fogalmáról szóló iránymutatásra (az Európai Bizottság 2004/C 101/07 számú közleményére) azzal, hogy az unión kívül bejegyzett műsorszolgáltatók unión belüli műsorsugárzása alkalmas arra, hogy hatással legyen az unión belüli gazdasági tevékenységre. Az a felperesi kifogás, mely szerint a szövetségek önmagukban a törvénysértést, különösen az EUMSZ megsértését nem tudják elkövetni, szintén téves. A Tpv. és az EUMSZ alkalmazott rendelkezései egyértelműen kimondják, hogy a vállalkozások egyesülési jog alapján létrejött szervezetének, köztestületének, egyesülésének és más hasonló szervezetének (a továbbiakban együtt: vállalkozások társulása) a döntése, illetve a vállalkozások társulásai által hozott döntés önmagában is megvalósítja jogszabályi tilalmat. Márpedig az alperes a határozatának 211. pontjában rámutatott, hogy a tárgyalások lezárása, a szerződésminták ellenjegyzése, illetve azok tagok részére történő, műsorszolgáltatók általi továbbküldése önmagában is bizonyítja a döntés megtörténtét. Helyesen hivatkozott az alperes e körben a bírói gyakorlatra is, mely kimunkálta, hogy nemcsak a vállalkozások összehangolt magatartása, hanem a vállalkozások társulásának magatartása vonatkozásában is megfogalmazódik a versenyjogi tilalom, amennyiben célja vagy tényleges, illetve lehetséges hatása e tilalom alapján jogsértőnek minősül. Vállalkozások társulásának minősül a vállalkozások társadalmi szervezete, szövetsége is. A vállalkozások által létrehozott szakmai érdekképviselői szervezetek által szervezett megmozdulások alkalmasak lehetnek arra, hogy a vállalkozások piaci magatartását befolyásolják, függetlenül attól, hogy ajánlásokat vagy kötelező jellegű döntéseket fogalmaznak-e meg.

A jogi minősítés kapcsán a felperes által csatolt szakvélemény kapcsán a bíróság az alperes kifogásait osztotta. A szakvélemény írója is felhívta a figyelmet a szakvélemény 7/2. pontjában, hogy a konkrét versenyfelügyeleti eljárásban a vizsgálat nem csak a szerződések rendelkezéseire, hanem további elemzésekre is kiterjedhet, mely vizsgálatokat az alperes elvégezte. A szakvélemény írója maga jelentette ki a szakvélemény 7/3. pontjában, hogy műve nem tekinthető jogi szakvéleménynek. Továbbmenően, a szakvélemény 6. pontja foglalkozott az alperes által kifogásolt rendelkezésekkel; a 6.1 pont pedig nem a kifogásolt rendelkezések célzatát, hanem az egész szerződés célzatát írja le, azaz azt, hogy a szövetség szerepvállalásának valójában a műsorszolgáltató szempontjából az a célja, hogy a műsorszolgáltató műsora a lehető legszélesebb körben piacra kerüljön. Az Európai Bíróság alperes által a perben hivatkozott gyakorlata (C-551/03. sz. General Motors ügyben) alapján kiemelendő, hogy valamely megállapodás versenykorlátozó célúnak tekinthető akkor is, ha célja nem csupán a verseny korlátozása, hanem más, jogszerű célokat is követ. A szakvélemény nem foglalkozik azzal, hogy a kifogásolt rendelkezések a nem szövetségi tagokkal szemben versenykorlátozó célzatúnak minősülhettek. A szakvélemény 6.2 pontjában leírt hatások pedig azért nem vehetők figyelembe, mivel a szakvélemény csak a konkrét szerződéses rendelkezéseket veszi figyelembe, míg az alperes a teljes felperesi szerződéskötési rendszert vizsgálta meg.

A Tpv. 17. §-a értelmében mentesül a 11. §-ban foglalt tilalom alól a megállapodás, ha

- a) az hozzájárul a termelés vagy a forgalmazás ésszerűbb megszervezéséhez, vagy a műszaki vagy a gazdasági fejlődés előmozdításához, vagy a környezetvédelmi helyzet vagy a versenyképesség javulásához;
- b) a megállapodásból származó előnyök méltányos része a fogyasztóhoz, illetve az üzletfélhez jut;
- c) a gazdasági verseny velejáró korlátozása vagy kizárása a gazdaságilag indokolt közös célok eléréséhez szükséges mértéket nem haladja meg; és
- d) nem teszi lehetővé az érintett áruk jelentős részével kapcsolatban a verseny kizárását.'

Az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése szerint az (1) bekezdés rendelkezéseinek alkalmazásától el lehet tekinteni az olyan esetekben, amikor

- vállalkozások közötti megállapodás vagy megállapodások csoportja;
- vállalkozások társulásai által hozott döntés vagy döntések csoportja;
- összehangolt magatartás vagy összehangolt magatartások csoportja

hozzájárul az áruk termelésének vagy forgalmazásának javításához, illetve a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdításához, ugyanakkor lehetővé teszi a fogyasztók méltányos részesedését a belőle eredő előnyből anélkül hogy:

- a) az érintett vállalkozásokra olyan korlátozásokat róna, amelyek e célok eléréséhez nem nélkülözhetetlenek;
- b) lehetővé tenné ezeknek a vállalkozásoknak, hogy a kérdéses áruk jelentős része tekintetében megszüntessék a versenyt.

A fenti szabályozás alapján egyértelmű, hogy egy megállapodás csak akkor nyerhet egyedi mentesülést, ha és amennyiben az összes feltételnek megfelel, függetlenül a jogsértő magatartás súlyától. Az adott esetben nem vitatottan előnyös, hogy a sok műsorszolgáltatóval egy szövetség tárgyal, de az alperes által kifogásolt kizárólagos kedvezmény-kikötés semmilyen mértékben sem minősíthető olyanak, ami hozzájárul a forgalmazás ésszerűbb megszervezéséhez vagy a versenyképesség javulásához. Sőt az, hogy felperes tagjai számára biztosított kedvezmény úgy került a szerződésekben megfogalmazásra, hogy más nem tag műsorterjesztőknek ilyen kedvezményt ne nyújthasson a műsorszolgáltató, közvetve beszerzési ár meghatározó hatású, és mint ilyen súlyos versenyjogsértést megvalósító körülmény. Nem teljesül a fogyasztók előnyökből való méltányos részesedésének feltétele sem, erre vonatkozóan a felperes sem érveit nem fejtette ki, bizonyítékokkal nem szolgált. Bár a változó költségek csökkenését eredményező hatékonysági előnyök esetén nagyobb eséllyel lehet számítani azok fogyasztóknak történő átadására, a jelen eljárásban ennek akadályát képezte a kábelszolgáltatók érintett piacokon betöltött szerepe (határozat 263. pont). A verseny kizárásával kapcsolatosan sem a kizárólagossági kikötés, sem a közvetett árrögzítés nem járul hozzá a hatékonyság előmozdításához, illetve nem arányos az elérni kívánt célokkal, a hatékonysági előnyök (azaz alacsonyabb működési költségek) ugyanis a mintaszerződésekben foglalt díjkedvezményeknek, illetve a szövetségek mintaszerződések létrehozásában játszott, tranzakciós költségeket csökkentő szerepének, nem pedig a kifogásolt kikötéseknek köszönhetőek. Kiemelendő továbbá, hogy a (közvetett) árrögzítés egyébként is különösen súlyos versenykorlátozásnak minősül, így nélkülözhetetlensége eleve megkérdőjelezhető.

Az alperes törvényben meghatározott feladata, hogy a fogyasztók védelme és a versenyszférában működő piaci szereplők tiszta (jogszerű) és kiegyensúlyozott versenyének biztosítása érdekében a piac szereplőinek tevékenységét ellenőrizze, a tapasztalt jogellenességeket kiküszöbölje, az alkalmazott szankció révén a speciális és generális prevenció eszközeivel élve a jogsértőt, valamint a piac többi szereplőjét a további jogsértéstől visszatartsa. Ennek érdekében az eljáró versenytanács a Tpv. 78. § (1) és (2) bekezdései szerint bírságot szabhat ki azzal szemben, aki a törvény rendelkezéseit megsérti.

A (büntetés-jellegű) bírság szankciót a ténylegesen elkövetett jogsértés súlyához, valamint az adott ügyben feltárt enyhítő és súlyosító körülményekhez igazodóan, mérlegeléssel kell kiszabni, aminek főbb szempontjait – példálózó jelleggel – a Tpv. 78. § (3) bekezdése határozza meg. Eszerint a bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására – tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztók, üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

A versenyhatóságnak ezért a jogsértés körülményeit fel kell tárnia, és a Tpv. 78. § (3) bekezdésében írtak szerint mérlegelnie kell, ennek folyamatáról és eredményéről pedig a határozatában számot is kell adnia. Az alperes nem teheti automatikussá a bírságmérték meghatározását, az ügyek egyedisége szükségessé teszi, hogy valamennyi esetben az adott ügyben feltárt releváns körülmények összevetése eredményeként, körültekintően határozza meg az alkalmazott szankció mértékét. Alapvető követelmény, hogy az alperes megfelelő terjedelemben, és valamennyi, a mérlegelésnél figyelembe vett feltárt tényt és körülményt értékelve indokolja a döntését (mind a szankció kiválasztása, mind pedig mértéke vonatkozásában).

A bíróságnak ezt követően a Pp. 339/B. §-a szerint kellett vizsgálnia a mérlegelési jogkörben hozott határozatrész jogszerűségét, így azt, hogy a közigazgatási szerv a tényállást kellő mértékben feltárta-e, az eljárási szabályokat betartotta-e, a mérlegelés szempontjai megállapíthatók-e, és a határozat indokolásából a bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége kitűnik-e.

E vizsgálódás során megállapította, hogy az alperes az adott ügyben releváns enyhítő és súlyosító körülményeket számba vette, és azokat súlyuknak, nyomatékuknak megfelelően értékelte, a mérlegelés szempontjairól, ennek folyamatáról és eredményéről pedig a határozatában számot is adott.

A felperesi kifogásokkal kapcsolatban kiemelendő, hogy a vizsgált jogsértés igen súlyos volt, mely körben külön is kiemelendő, hogy az árak rögzítését célzó megállapodások a legsúlyosabb versenyjogi jogsértések közé tartoznak, mivel közvetlenül befolyásolják a versenyfolyamat végeredményét, így természetüknél fogva korlátozzák a versenyt. A jogsértés súlyát a bírság körében az alperes a határozat 273. pontjában részletesen is elemezte.

Alaptalan az a kifogás is, hogy felperes nem ért el előnyt, hiszen a tagjai számára elért árkedvezmény előnyös volt a nem szövetségi tag műsorterjesztőkkel szemben, bár annak számszerűsítése a határozat 275. pontjában foglaltak szerint nem volt lehetséges; emellett egyébként az előny hiánya nem is jelenthetne enyhítő körülményt a bírság kiszabása során.

Továbbmenően az, hogy a korábbi versenyfelügyeleti eljárásoknak nem volt tárgya a műsorszolgáltatókkal kötött mintaszerződés, nem igazolja a határozat megalapozatlan voltát; a gazdasági társaságok által fogyasztóknak biztosított kedvezménykártya nem hasonlítható össze a jelen ügyben vizsgált kedvezményekkel, mivel az nem ütközik a Tpvt. 11. §-a szerinti tilalomba, az egy egyoldalú magatartás, jelen esetben pedig vállalkozások társulásának döntéséről van szó; a bejegyző bíróság által elfogadott alapszabályi célok érdekében való cselekvés pedig nem mentesít a versenyjogi szabályok betartásának kötelezettsége alól. Helyesen rögzítette az alperes a felperes felróhatóságát a határozat 274. pontjában.

A bíróság megítélése szerint a felperes a jogkövető magatartást előíró törvényi kötelezettségen túlmutató mértékű együttműködést – ez irányú hivatkozásával szemben – a versenyfelügyeleti eljárás során nem tanúsított, amelyet a bírságkiszabás körében enyhítő körülményként kellett volna értékelni (határozat 274. pont). Kifogásaira kiemelendő, hogy az alperes határozatában ismertette előadott álláspontját (lásd 176-182. pontok) és az ebben kifejtett érveket megválaszolta. A tanúk kapcsán a felperes nem terjesztett elő semmilyen indokolást a versenyfelügyeleti eljárás során arra vonatkozóan, hogy a tanúkat mivel kapcsolatosan és miért kívánja meghallgattatni. Azt pedig senki nem állította, hogy az eljárás elhúzódásáért felperes felelős volt.

A felperes magatartása nyomán a gazdasági verseny sérült, az ezzel ellentétes felperesi álláspont téves, a Tpvt. és az EUMSZ fentebb hivatkozott rendelkezéseibe ütköző magatartások a gazdasági versenyt nyilvánvalóan sértik.

A felülvizsgálni kért közigazgatási határozat a keresetben megjelölt körben, az ügy érdemét érintően nem bizonyult jogszabálysértőnek, ezért a bíróság a felperes keresetét a Pp. 339. § (1) bekezdése alapján elutasította.

Az alperes költségeinek megfizetésére a felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles. A bíróság a perköltség összegét a Pp. 67. § (2) bekezdésére is figyelemmel, a Pp. 75. § (1) és (2) bekezdései, valamint 79. § (1) bekezdése alapján, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendeletben (a továbbiakban: IM rendelet) foglaltakra is figyelemmel határozta meg, szem előtt tartva mindenekelőtt a per tárgyának értékét (IM rendelet 3. § (2) bek.), de értékelve a jogvita bonyolultságát, a képviselői munka szakmai nehézségét, az előkészítő munkát, a beadványok és a tárgyalások számát és mindezek időigényét is (IM rendelet 3. § (6) bek.).

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 62. § (1) bekezdés h) pontjában biztosított tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az Itv. 39. § (1) bekezdésében és 42. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott mértékű, az Itv. 74/A. § (1) bekezdése szerint kerekített kereseti illeték viselésére a felperes a költségmentesség bírósági

Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
5.K.33.148/2013/41.

17

eljárásban történő alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 340. § (2) bekezdése biztosítja.

Budapest, 2014. június 23.

dr. Remes Gábor s.k.
bíró